

Protocol Dyslexie VO Walcheren

SCHOLEN

Nehalennia Kruisweg, Nehalennia Breeweg, CSW Bestevaâr, CSW Van de Perre, CSW Toorop Talent College, Scheldemond College Wielingen, Scheldemond College Sardijn

DOEL

Een gezamenlijk dyslexie protocol voor alle VO scholen op Walcheren

Actief vanaf schooljaar 2025 - 2026

Versie 8 - januari '25

Inleiding

Voor u ligt het protocol dyslexie. Hierin vindt u een beschrijving van hoe er binnen onze scholen – CSW, Nehalennia en Scheldemond College – wordt omgegaan met leerlingen bij wie dyslexie is vastgesteld.

Definitie dyslexie

Sinds september 2012 hanteren we in Nederland de definitie van dyslexie zoals die is geformuleerd in de Brede Vakinhoudelijk Richtlijn dyslexie (BVRD):
Dyslexie is een lees- en/of spellingsprobleem dat ernstig en hardnekkig is en dat gedifferentieerd dient te worden van laaggeletterdheid als gevolg van een gebrekkig onderwijsaanbod en als gevolg van een bredere omgevings-, neurologische, sensorische en/of gedragsproblematiek.

Uitgangspunten

Dyslexie wordt alleen erkend op basis van een onderzoeksrapport opgesteld door een orthopedagoog of psycholoog met een erkende bekwaamheidsregistratie. Een dyslexieverklaring is onbeperkt geldig.

Iedere leerling moet onderwijs kunnen volgen op zijn of haar niveau. Waar dyslexie een belemmering vormt, kunnen leerlingen rekenen op ondersteuning en een aantal faciliteiten. Dit is altijd maatwerk: rekening houdend met wat de leerling nodig heeft en wat er binnen de school mogelijk is. We leggen graag uit wat de leerling mag verwachten en wat wij van de leerling vragen.

Faciliteiten

Faciliteiten en hulpmiddelen worden alleen toegestaan indien deze expliciet vermeld worden in de handelingsgerichte adviezen in het onderzoeksrapport opgesteld door de orthopedagoog of psycholoog met een erkende bekwaamheidsregistratie. Deze faciliteiten en hulpmiddelen moeten door de school te realiseren zijn. In bijlage 1 Faciliteiten wordt dit verder toegelicht.

Gedurende de schoolloopbaan kan het nodig zijn dat de faciliteiten en hulpmiddelen voor de leerling worden aangepast. Dit gaat in overleg met de begeleider van de leerling.

Plichten van leerlingen met een dyslexieverklaring

- De leerling zet een D of F bovenaan de schriftelijke toets.
- De leerling moet de faciliteitenkaart kunnen tonen als hij hiervan gebruik wil maken.
- Indien de leerling thuis en in de onderbouw gebruik wil maken van voorleessoftware, zal het zelf moeten zorgen voor een device.
- De leerling neemt zelf initiatief bijvoorbeeld door vragen te stellen aan de docent en tijdig aan te geven dat hij gebruik wil maken van voorleessoftware bij toetsen.
- De leerling komt op voor zijn rechten als hij ervaart dat de faciliteiten niet worden gehonoreerd.
- De leerling toont goede inzet bij talige vakken en besteedt voldoende tijd aan maak- en leerwerk, zonder andere vakken te verwaarlozen, rekening houdend met de extra tijd die dyslexie vraagt.

Bijlage 1 Faciliteiten

Wanneer er een dyslexiediagnose is, ontvangt de leerling een faciliteitenkaart. Deze faciliteitenkaart wordt opgesteld op basis van de adviezen in het onderzoeksverslag. De kaart geldt voor de gehele schooltijd; de faciliteiten kunnen aangepast worden als de leerling dit nodig heeft.

Hieronder worden de *mogelijke faciliteiten* beschreven waar de leerling gebruik van kan maken:

Compenserende faciliteiten*

- Maximaal 20% extra tijd voor toetsen óf minder toetsvragen.
- Toetsen met een duidelijke lay-out en in lettertype Arial 12.
- Een aangepaste beoordeling van spelling (nadere uitwerking in bijlage 2 Toelichting beoordeling spelling bij schriftelijke toetsing).
- Geen onvoorbereide voorleesbeurten.
- Gebruik maken van ICT-hulpmiddelen, zoals een laptop, voorleesprogramma's.
- Aantekeningen, presentaties e.d. mogen – na toestemming van de docent – worden overgenomen/gekopieerd van een medeleerling of docent of worden afgedrukt.
- Bij twijfel aan het niveau van de schriftelijke prestaties kan de docent een mondelinge toelichting vragen aan de leerling.

* Deze faciliteiten en hulpmiddelen moeten voor de school realiseerbaar zijn.

Voor schoolexamens en het Centraal Examen geldt

- Eindexamenkandidaten krijgen bij schoolexamens 20% extra tijd (met een maximum van 30 minuten) en bij het CSE 30 minuten extra tijd.
- Geschreven teksten moeten beluisterd kunnen worden.
- Beoordeling van spelling wordt per vak beschreven in de correctievoorschriften op www.examenblad.nl.
- Zie ook de brochure “Handreiking passend examineren” op www.examenblad.nl.

Dispenserende faciliteiten

- Vrijstelling van Duits of Frans in de onderbouw van het vmbo, mits beide talen door de school worden aangeboden en het vak minimaal 1 schooljaar is gevolgd.
- Gedeeltelijke dispensatie van Duits en/of Frans in de onderbouw (klas 1 t/m 3) van havo en vwo (nadere uitwerking in bijlage 3 Gedeeltelijke dispensatie onderwijsprogramma Duits en/of Frans).

Bijlage 2 Toelichting beoordeling spelling bij schriftelijke toetsing

Beoordeling bij het vak Nederlands voor niet PTA toetsen

- Fonetische spelling wordt goedgekeurd. Spelfouten worden alleen aangerekend in spellingstoetsen of delen van een toets waar spelling wordt beoordeeld.
- Herhaling van spelfouten wordt niet meegerekend.
- Fouten in interpunctie en werkwoordspelling worden wél fout gerekend.
- Leerlingen kunnen voor spellingstoetsen nooit lager dan een 3 scoren (behalve bij examens).

Beoordeling bij de vakken Engels, Duits en Frans voor niet PTA toetsen

- Fonetische spelling wordt goedgekeurd. Spelfouten worden alleen aangerekend in spellingstoetsen of delen van een toets waar spelling wordt beoordeeld.
- Verkeerde woordvolgorde, fouten in interpunctie en werkwoordspelling worden fout gerekend.
- Leerlingen kunnen voor spellingstoetsen nooit lager dan een 3 scoren (behalve bij examens).

Het is aan de individuele docent om te beslissen of iets goed of fout is, met in achtneming van dit protocol. De docent doet dit naar eer en geweten. Indien partijen, ondanks bovenstaande toelichting, het oneens zijn over de interpretatie van de afspraken, kan door betrokkenen advies worden gevraagd aan de ondersteuningscoördinator, waarbij de gezaghebbende beslissingsbevoegdheid heeft. Dit advies is bindend.

Voor schoolexamens en het Centraal Examen geldt

- Beoordeling van spelling wordt per vak beschreven in de correctievoorschriften op www.examenblad.nl.
- Zie ook de brochure "Handreiking passend examineren" op www.examenblad.nl.

Bijlage 3 Gedeeltelijke Dispensatie onderwijsprogramma Duits en/of Frans

Het leren van een vreemde taal kan voor sommige leerlingen met dyslexie een struikelblok zijn. In de begeleiding wordt samen met de leerling onderzocht welke ondersteuning en hulpmiddelen (compensatie) helpend zijn om de vreemde talen goed te kunnen volgen.

In uitzonderlijke gevallen is het behalen van een voldoende, ondanks de faciliteiten en extra begeleiding, niet haalbaar. Dan kan het wenselijk zijn om gedeeltelijke dispensatie voor Duits en/of Frans te verlenen.

- Gedeeltelijke dispensatie voor de vakken Nederlands en Engels is niet mogelijk. Deze vakken zijn verplicht voor alle leerlingen.
- In de onderbouw (klas 1 t/m 3) van havo en vwo behoort een gedeeltelijke dispensatie middels een aangepast programma voor Duits en/of Frans tot de mogelijkheden, nadat beide vakken minimaal voor de duur van 4 maanden gelijktijdig gevolgd zijn.
- In het vmbo behoort vrijstelling van Duits of Frans in de onderbouw tot de mogelijkheid, mits beide talen door de school worden aangeboden en het vak minimaal 1 schooljaar is gevolgd.

Uitgangspunt

De leerling volgt onderwijs op het niveau passend bij de leerling. Het advies van de basisschool wordt gevolgd. Verder wordt gebruik gemaakt van de rapportages in het leerlingvolgsysteem van de middelbare school en de LVS toetsen.

Procesbeschrijving

De begeleider van de leerling start de procedure als hiervoor een aanvraag is ingediend door de mentor, de vakdocent of de ouder(s)/verzorger(s).

De procedure bestaat uit het nagaan of de leerling voldoet aan de voorwaarden die de school hiervoor stelt:

1. Er is sprake van gediagnosticeerde dyslexie.
2. De leerling toont goede inzet tijdens de lessen bij alle vakken.
3. De leerling heeft een goede huiswerkattitude voor alle vakken.
4. Voor havo of vwo klas 1 t/m 3: de leerling heeft minimaal 4 maanden gelijktijdig het vak Duits en Frans gevolgd.
5. De doorstroom naar het volgend leerjaar komt in het gedrang door de extra inspanningen die de leerling voor de vreemde talen moet leveren.
6. De leerling en ouder(s)/verzorger(s) zijn geïnformeerd over de consequenties van de gedeeltelijke dispensatie.

De gezaghebbende beslist of de betreffende leerling gedeeltelijke dispensatie krijgt voor het vak Duits en/of Frans, nadat hierover een onderbouwde aanvraag is ingediend door de begeleider van de leerling. De gezaghebbende deelt het besluit met de begeleider van de leerling. Hierop informeert de begeleider van de leerling de betrokkenen (leerling, ouder(s)/verzorger(s) en docenten). Afspraken over het besluit en de inhoud van het aangepaste programma waarvoor gedeeltelijke dispensatie verleend is, worden vastgelegd in het door betrokken partijen ondertekende verslag en opgenomen in het leerlingvolgsysteem van de school.